

Perustelumuistio kirkkohallituksen päätökseen vaativien erityistehtävien edellyttämistä kirkon erityiskoulutuksista

Yleisperustelut

1 Johdanto

Kirkkolaki (652/2023), kirkkojärjestys (657/2023) ja laki evankelis-luterilaisen kirkon viranhaltijasta (653/2023) hyväksyttiin eduskunnan täysistunnossa 14.4.2023, ja ne tulevat voimaan 1.7.2023 alkaen. Tällöin kumoutuvat voimassa oleva kirkkolaki (1054/1993) sekä kirkkohallituksen niiden perusteella tekemä päätös vaativien erityistehtävien edellyttämistä kirkon erityiskoulutuksista. Kirkkohallituksen 26. elokuuta 2020 tekemä päätös vaativien erityistehtävien edellyttämistä kirkon erityiskoulutuksista (KS nro 127) uudistetaan tällä päätöksellä siten, että sitä voidaan soveltaa uuden kirkkolain tullessa voimaan.

2 Nykytila ja sen arviointi

Yleistä kirkon erityiskoulutuksista

Kirkon erityiskoulutukset ovat Suomen evankelis-luterilaisen kirkon henkilöstökoulutusta, jonka tavoitteena on syventää kirkon työntekijöiden perusosaamista, vahvistaa erityisosaamista sekä laaja-alaistaa asiantuntijuutta kirkon työssä. Joissakin kirkkohallituksen päätöksissä virkaan vaadittavasta tutkinnosta ja koulutuksesta edellytetään kirkon erityiskoulutuksen tai sen osan suorittamista tai sitoutumista sen suorittamiseen.

Kirkon erityiskoulutukset ovat Kirkkohallituksen järjestämiä ja kirkon tutkimuksen ja koulutuksen koordinoimia joko moduulirakenteisia tai yhtäjaksoisia vähintään 20 opintopisteen laajuisia asiantuntijuuden ja työn kehittämiskoulutuksia. Koulutussisällöt perustuvat tunnistettuihin seurakuntien työn ja sen kehittämisen tarpeisiin ja ovat moniammatillisia, ellei ole erityistä syytä poiketa tästä periaatteesta.

Kirkkohallituksen 29.5.2018 tekemän päätöksen (80 §) mukaisesti kirkon erityiskoulutuksia ovat taulukossa mainitut 14 koulutusta, joista moduulirakenteisia on yhdeksän ja yhtäjaksoisia viisi. Piispaainkokous tekee päätökset ylemmästä pastoraalitutkinnosta. Nykyisellään se rakentuu pääosin erikseen valikoiduista alla olevien kirkon erityiskoulutuksen moduuleista.

KIRKON ERITYISKOULUTUKSET	
Moduulirakenteiset	Yhtäjaksoiset
Diakonian erityiskoulutus (DEK, 25 op)	Kirkon organisaatiokonsultoinnin erityiskoulutus (45 op)
Johtamisen erityiskoulutus (JOK, 50 op)	Kirkon työnohjaajakoulutus (60 op)
Jumalanpalveluselämän erityiskoulutus (JEK, 30 op)	Sielunhoidon erityiskoulutus (30 op)

Kansainvälisen työn erityiskoulutus kotimaan henkilöstölle (KTE, 25 op)	
Kansainvälisen työn erityiskoulutus - lähetystyöhön valmentava koulutus (KTEL, 35 op)	
Kasvatuksen erityiskoulutus (KEK, 25 op)	
Musiikin erityiskoulutus (MEK, 30 op)	Moduloidut yhtäjaksoiset
Raamattuteologian erityiskoulutus (REK, 25 op)	Perheneuvonnan erityiskoulutus (60 op)
Yhteisötyön erityiskoulutus (YTEK, 25 op)	Sairaalasielunhoidon erityiskoulutus (60 op)

Vaativien erityistehtävien edellyttämät kirkon erityiskoulutukset

Kirkkohallituksen päätös 11.12.2018 (KS nro 127) vaativien erityistehtävien edellyttämistä kirkon erityiskoulutuksista tehtiin, jotta voitiin hakea Opetus- ja kulttuuriministeriöltä tietyt kriteerit täyttäviä kirkon erityiskoulutuksia osaksi Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehystä (Finnish National Qualifications Framework, FinQF). Laki tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä (93/2017) 1 §:n 2 momentin mukaan mahdollistaa lain soveltamisen sellaisiin tutkintoihin rinnastettaviin tai muutoin laajoihin osaamiskokonaisuuksiin, joiden osaamistavoitteista säädetään laissa tai säädetään tai määrätään lain nojalla.

Tasoluokitukseen kuuluvan osaamiskokonaisuuden tulee täyttää säädöspohjaan liittyvän kriteerin lisäksi seuraavat kriteerit:

- osaamiskokonaisuuksien tulee olla osaamisperustaisia ja niille tulee olla määritelty osaamistavoitteet.
- osaamiskokonaisuuksien tulee olla niin sanottujen säänneltyjen ammattien kelpoisuus- tai pätevyysvaatimuksena olevia opintokokonaisuuksia tai sellaisia vakiintuneita, yleisesti tunnettuja ja laajasti suoritettuja osaamiskokonaisuuksia, joiden kautta täydennetään, päivitetään tai laajennetaan aiemmin suoritettua tutkintoa tai muuta osaamista tai jotka valmistavat tutkintoon johtavaan koulutukseen tai työelämään.
- osaamiskokonaisuuden tulee olla laajuudeltaan vähintään 30 opintopistettä.

Päätöksen KS nro 127 nojalla siinä mainitut neljä vaativien erityistehtävien edellyttämää kirkon erityiskoulutusta sijoitettiin valtioneuvoston päätöksellä 14.2.2020 alkaen Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehykseen (FinQF). Vaativien erityistehtävien edellyttämät kirkon erityiskoulutukset sijoittuvat FinQF-tasolle 6.

3 Päätöksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Päätöksen tavoitteena on varmistaa, että FinQF-tasoluokitukseen kuulumisen edellyttämä säädöspohjavaatimus toteutuu jatkossakin, jotta vaativien erityistehtävien edellyttämät kirkon erityiskoulutukset säilyvät tasoluokituksen tasolla 6.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Kirkkohallitukselle esitetään, että se vahvistaisi vaativien erityistehtävien edellyttämät kirkon erityiskoulutukset Kirkkohallituksen päätöksen 11.12.2018 (KS nro 127) mukaisesti.

Päätöksen keskeinen muutos on muuttaa nykyisessä päätöksessä olevat Kirkkolakiin tehdyt viittaukset 1.7.2023 voimaantulevan Kirkkolain (652/2023) mukaisiksi.

4 Päätöksen vaikutukset

Lapsivaikutusten arviointi

Päätöksen välittömät ja välilliset vaikutukset lasten, nuorten ja heidän perheidensä hyvinvointiin ovat myönteisiä. Arvio perustuu siihen, että päätöksessä tarkoitettavat erityiskoulutukset ovat sisällöllisesti ja menetelmällisesti sellaisia, jotka vastaavat lasten, nuorten ja heidän perheidensä liittyviin tarpeisiin ja tuottavat joko osaamista niihin.

Taloudelliset vaikutukset

Päätöksestä ei aiheudu seurakuntatyönantajille, viranhaltijoille eikä opiskelijoille lisäkustannuksia.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Päätös on edelleen yhteiskunnan koulutuspoliittisen jatkuvan oppimisen linjausten mukainen, koska se mahdollistaa vaativien erityistehtävien edellyttämien kirkon erityiskoulutuksissa hankitun osaamisen sijoittamisen Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehykseen (FinQF, taso 6)

5 Säänneltyjen ammattien edellyttämä suhteellisuusarviointi

Tutkintopäätöksen valmistelussa on otettu huomioon valtioneuvoston antama (20.5.2020) asetus ammatteja koskevan sääntelyn hyväksymistä edeltävästä suhteellisuusarvioinnista (376/2020). Sen mukaan sääntelyä valmisteltaessa on sääntelyn valmistelusta vastaavan viranomaisen tehtävä oikeasuhteisuuden arviointi asetuksessa säädetyn mukaisesti. Asetuksen mukaan sääntely on perusteltava yleisen edun mukaisiin tavoitteisiin liittyvillä syillä ja säädösten on oltava oikeasuhteisia. Asetuksen 3–5 §:ien mukaisen arvioinnin perusteella nyt käsiteltävien virkojen sääntely pohjautuu seuraaviin seikkoihin.

Kirkkohallitus on toimivaltainen viranomainen Suomen evankelis-luterilaisen kirkon hengellisen työn säänneltyjen ammattien ammattipätevyyden tunnustamisessa. Kirkon virkoja koskevien määräysten tarkoituksena on turvata kyseisen viran itsenäiseen hoitamiseen tarvittava ammatillinen, teologinen sekä musiikillinen osaaminen. Tavoitteena on turvata sekä kunkin ammatin yhteiskunnallinen osaaminen että riittävä teologinen ja kirkon työn ammatillinen osaaminen. Kuvatun kaltainen osaaminen on välttämätöntä, sillä kirkon työn hengellinen luonne edellyttää kirkon toiminnan tuntemusta sekä teologista että hengellistä osaamista. Hengellisessä työssä kohdataan ihmisiä hyvin herkissä tilanteissa, jolloin vahva ammatillinen osaaminen on välttämätöntä.

Vaativien erityistehtävien erityiskoulutuksista kaksi mainitaan Kirkkohallituksen päätöksissä virkaan valittavasta tutkinnosta. Perheneuvonnan erityiskoulutus (60 op) mainitaan kirkkohallituksen päätöksessä perheneuvojan ja perheasiain neuvottelukeskuksen johtajan viranhaltijalta vaadittavasta tutkinnosta. Sairaalasielunhoidon erityiskoulutus (60 op) mainitaan piispainkokouksen päätöksessä sairaalapapin ja kehitysvammaistyön papin virkoihin vaadittavasta tutkinnosta.

Valtioneuvoston asetus edellyttää myös säädösten oikeasuhteisuutta. Päätös täyttää valtioneuvoston asettamat edellytykset.

6 Asian valmistelu

Valmistelu on tehty Kirkon tutkimus ja koulutus -yksikössä. Päätös ei sisällä sisällöllisiä muutosehdotuksia.

Säännökohtaiset perustelut

Kirkkohallituksen päätös vaativien erityistehtävien edellyttämistä kirkon erityiskoulutuksista

1 § Kirkon erityiskoulutuksen tavoitteet

Pykälässä kuvataan kirkon erityiskoulutusten luonne ja tavoitteet. Ne ovat pääasiassa korkeakoulututkinnon jälkeen suoritettaviksi tarkoitettuja, jo työelämässä toimineille suunnattuja ammatillista osaamista tai vaativan erityisalan erityisosaamista syventäviä ja laaja-alaistavia sekä erityistä asiantuntijuutta kehittäviä koulutuksia, jotka ovat laajuudeltaan vähintään 30 opintopistettä.

Nämä kaikki ovat myös kriteerejä, joilla koulutus voidaan hyväksyä osaksi Suomen tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehystä.

Pykälän sisältö vastaa 11.12.2018 kirkkohallituksen antaman päätöksen (KS nro 127) 1 §:n sisältöä.

2 § Erityiskoulutukset

Toisessa pykälässä todetaan, että kirkkohallitus järjestää erityiskoulutuksia, jotka tuottavat pätevyyden koulutusalan mukaisiin tehtäviin kirkossa. Pykälässä myös luetellaan nämä erityiskoulutukset:

- Sairaalasielunhoidon erityiskoulutus (60 op)
- Perheneuvonnan erityiskoulutus (60 op)
- Kirkon työnohjaajakoulutus (60 op)
- Kirkon organisaatiokonsultoinnin erityiskoulutus (45 op)

Pykälän sisältö vastaa 11.12.2018 kirkkohallituksen antaman päätöksen (KS nro 127) 1 §:n sisältöä.

3 § Erityiskoulutusten toteuttajat

Pykälässä erityiskoulutusten kokonaisuutta avataan siten, että Kirkkohallituksen ohella yksittäisen moduulin toteuttajana voi olla yhteistyökumppani, kuten tuomiokapituli, kouluttava laitos tai järjestö.

Pykälän sisältö vastaa 11.12.2018 kirkkohallituksen antaman päätöksen (KS nro 127) 1 §:n sisältöä.

4 § Opintojen suorittaminen

Pykälässä todetaan, että jokaisesta erityiskoulutuksesta laaditaan koulutuskuvaus, jossa tarkemmin määritellään kyseisen erityiskoulutuksen osaamistavoitteet, rakenne, keskeinen sisältö, muodostumisperiaatteet sekä muut tarvittavat ohjeet koulutuksen sisällöistä, osaamistavoitteista ja suorittamisen periaatteista. Koulutuskuvaus on julkaistu evl.fi/Plus -palvelussa ja niiden päivittämisestä vastaa kirkon tutkimus ja koulutus. Yksittäisen moduulin toteuttaja on velvollinen antamaan todistuksen jokaiselle erityiskoulutuksen hyväksytysti suorittaneelle opiskelijalle.

Pykälän sisältö vastaa 11.12.2018 kirkkohallituksen antaman päätöksen (KS nro 127) 1 §:n sisältöä.

5 § Todistus

Pykälän mukaan Kirkkohallitus (käytännössä kirkon tutkimus ja koulutus) antaa todistuksen erityiskoulutusten suorittamisesta. Todistukseen kirjataan koulutuksen nimi, laajuus ja osaamistavoitteet.

Pykälän sisältö vastaa 11.12.2018 kirkkohallituksen antaman päätöksen (KS nro 127) 1 §:n sisältöä.

6 § Kirkon erityiskoulutusten julkinen luettelo

Kuudennessa pykälässä edellytetään, että Kirkkohallitus pitää kirkon erityiskoulutuksista julkista luetteloja. Luetteloon merkitään erityiskoulutuksen nimi, laajuus, osaamistavoitteet ja kohderyhmät. Luetteloon voidaan merkitä myös muita tarpeellisia tietoja. Esimerkiksi yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erikoistumiskoulutuksista OKM pitää vastaavaa julkista luetteloja. Luettelosta kenen tahansa on helppo tarkistaa, minkälaisia erityiskoulutuksia kirkkohallitus järjestää.

Pykälän sisältö vastaa 11.12.2018 kirkkohallituksen antaman päätöksen (KS nro 127) 1 §:n sisältöä.

7 § Voimaantulo

Tämän päätöksen on tarkoitus tulla voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2023.

Päätöksen myötä kumoutuu kirkkohallituksen 11. päivänä joulukuuta 2018 antama päätös vaativien erityistehtävien edellyttämistä kirkon erityiskoulutuksista (Kirkon säädöskokoelma nro 127).